

M.A. 3rd Semester Examination, 2011

SANSKRIT

PAPER – SAN- 301

Full Marks : 40

Time : 2 hours

Answer all questions

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

1. Answer any *two* of the following questions : 12 x 2

(a) Explain the Introductory verse of Kāvya prakāśa showing the significance of each term employed in it.

(b) Examine the views of Mammatācārya on the causal factor(s) of poetry.

(c) Explain clearly : 'लक्षणा तेन षड्विधा' .

(d) What is Alamkara ? Define and illustrate उपमा and समासोक्तिः.

Or

Distinguish between the following pairs :

(i) दृष्टान्त-निदर्शना

(ii) दीपक-तुल्ययोगिता ।

2. Explain in Sanskrit in Devanāgarī script any *one* of the following : 6 x 1

(a) बुधैर्वैयाकरणैः प्रधानभूतस्फोटरूपव्यङ्ग्यव्यञ्जकस्य शब्दस्य ध्वनिरिति व्यवहारः कृतः ।

(b) साक्षात् संकेतितं योऽर्थमभिधत्ते स वाचकः ।

3. Determine the Alamkāras contained in any *one* verse from each of the following *two* clusters : 5 x 2

Cluster-I

(a) वदनं वरवर्णिन्यास्तस्याः सत्यं सुधाकरः ।

सुधाकरः क्व नु पुनः कलङ्कविकलो भवेत् ।

- (b) अलंकारः शङ्काकरनरकपालं परिजन
विशीर्णाङ्गी भृङ्गी वसु च वृष एको बहुवयाः ।
अवस्थेयं स्थाणोरपि भवति सर्वामरगुरोः
विधौ वक्रे मूर्ध्नि स्थितवति वयं के पुनरमी ॥

Claster-II

- (c) लिम्पतीव तमोऽङ्गानि वर्षतीवाञ्जनं नभः ।
असत्पुरुषसेवेव दृष्टिविफलतां गता ॥
- (d) क्षीणः क्षीणोऽपि शशी भूयो भूयोऽभिवर्धते ।
विरम प्रसीद सुन्दरि यौवनमनिवर्ति यातन्तु ॥
-